

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja

Druk nr 818
Warszawa, 11 lipca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r.
Ordynacja wyborcza do rad gmin,
powiatów i sejmików województw oraz
ustawy z 20 czerwca 2002 r. o
bezpośrednim wyborze wójta,
burmistrza i prezydenta.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Grzegorza Skwierczyńskiego.

(-) Mieczysław Aszkiełowicz; (-) Jan Bednarek; (-) Bolesław Borysiuk;
(-) Józef Cepil; (-) Aleksander Chłopek; (-) Hubert Costa; (-) Tadeusz
Cymański; (-) Witold Czarnecki; (-) Tadeusz Dębicki; (-) Jacek Falfus;
(-) Krzysztof Filipek; (-) Kazimierz Gołojuch; (-) Artur Górski; (-) Zofia

Grabczan; (-) Alina Gut; (-) Danuta Hojarska; (-) Dawid Jackiewicz;
(-) Jarosław Jagiełło; (-) Jędrzej Jędrych; (-) Krzysztof Jurgiel; (-) Karol
Karski; (-) Edward Józef Kiedos; (-) Wiesław Kilian; (-) Grzegorz Kołacz;
(-) Paweł Kowal; (-) Piotr Krzywicki; (-) Marek Kuchciński; (-) Lech
Kuropatwiński; (-) Sandra Lewandowska; (-) Andrzej Liss; (-) Czesław
Litwin; (-) Janusz Maksymiuk; (-) Tomasz Markowski; (-) Henryk
Młynarczyk; (-) Aleksandra Natalli-Świat; (-) Maria Teresa Nowak;
(-) Waldemar Nowakowski; (-) Małgorzata Olejnik; (-) Adam Ołdakowski;
(-) Bernard Ptak; (-) Renata Rochnowska; (-) Andrzej Ruciński; (-) Grzegorz
Skwierczyński; (-) Jarosław Stawiarski; (-) Małgorzata Stryjska; (-) Leszek
Sułek; (-) Wojciech Piotr Szarama; (-) Jolanta Szczypińska; (-) Andrzej
Szlachta; (-) Lech Szymańczyk; (-) Regina Wasilewska-Kita; (-) Waldemar
Wiązowski; (-) Zenon Wiśniewski; (-) Elżbieta Wiśniowska; (-) Genowefa
Wiśniowska; (-) Marek Wojtera; (-) Lech Woszczerowicz; (-) Janusz Marek
Wójcik; (-) Jerzy Zawisza; (-) Maria Zuba; (-) Jerzy Żyszkiewicz.

Ustawa

O zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta.

Art. 1

W ustawie z dnia 16 lipca 1998r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (jedn. tekst. Dz. U. z 2003 r., Nr 159, poz. 1547), z późniejszymi zmianami wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) przysługuje osobie mającej prawo wybierania do danej rady.

2. Nie mają prawa wybieralności osoby:

1) karane za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego;

2) wobec których wydano prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego.

3. Prawa wybieralności nie ma obywatel Unii Europejskiej nie będący obywatelem polskim pozbawiony prawa wybieralności w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem.

2) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art.8a. Mandatu radnego nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła na Sejm, senatora.”,

3) art. 19 ust.3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. W przypadku zgłoszenia przez pełnomocników komitetów wyborczych do składu terytorialnej lub obwodowej komisji wyborczej liczby kandydatów przekraczającej dopuszczalny skład komisji, o składzie komisji decyduje publiczne losowanie przeprowadzone, w przypadku terytorialnej komisji wyborczej przez komisarza wyborczego, a w przypadku obwodowej komisji wyborczej przez gminną komisję wyborczą.”.

4) W art. 64g wprowadza się następujące zmian:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Nazwa komitetu wyborczego wyborców powinna zawierać zwrot „komitet wyborczy wyborców”.

b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„ 5. Zabrania się umieszczania w nazwie komitetu wyborczego:

1) nazwy partii politycznej, posiadającej koło lub klub w parlamencie,

2) skrótu nazwy partii politycznej, o której mowa w pkt 1,

bez zgody organu statutowego partii politycznej, której nazwa albo skrót ma zostać umieszczona w nazwie komitetu wyborczego. Jeżeli zarejestrowano dwie lub więcej partii o tej samej nazwie, wymóg zgody organu statutowego dotyczy partii politycznej, która pierwsza zarejestrowała nazwę we właściwym sądzie.”

6) po art. 64l dodaje się art. 64l o brzmieniu:

„ Art. 64l. 1. Dwa lub więcej komitety wyborcze mogą w drodze umowy utworzyć grupę list wyborczych, w celu wspólnego udziału w podziale mandatów między listy kandydatów.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wyborów do rad gmin liczących do 20 000 mieszkańców.

3. Komitety, które zawarły umowę określoną w ust. 1, są zobowiązane do zawiadomienia o tym fakcie Państwową Komisję Wyborczą i przedłożenia jej oryginału tejże umowy nie później niż na 40 dni przed dniem wyborów, pod rygorem nie uwzględnienia postanowień umowy przy ustalaniu wyników wyborów.

4. W razie odstąpienia przez jeden z komitetów wyborczych od umowy określonej w ust. 1, umowa przestaje obowiązywać tylko w stosunku do tego komitetu. Jeżeli porozumienie o utworzeniu grupy list zawarły tylko dwa komitety, umowa wygasa.

5. Oświadczenie o odstąpieniu od umowy o utworzeniu grupy list wyborczych może być złożone nie później niż na 21 dni przed dniem wyborów.”

7) art. 88 otrzymuje brzmienie:

„1. W gminach liczących powyżej 20000 mieszkańców podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów lub grupy list dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy albo grupy list.

2. W podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów

3. W przypadku grupy list, o których mowa w ust.1, w podziale mandatów uczestniczą grupy list kandydatów tych komitetów wyborczych na których grupy list w skali gminy oddano co najmniej 10% ważnie oddanych głosów. Warunku określonego w ust. 2 nie stosuje w przypadku grupy list, dla list wchodzących w skład grupy.

4. Jeżeli na grupę list nie oddano łącznie 10 % głosów, wyniki głosowania na listy wchodzące w jej skład ustala się dla każdej z list osobno na zasadach określonych w ust. 2.”

8) w art. 110 ust. 3 dodaje się ust. 3b:

„3b. Rezygnacja przez kandydata danej listy w terminie krótszym niż na 14 dni przed dniem wyborów nie wywołuje skutków prawnych.”

9) art. 118 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„ 3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za nieważny.”

10) art. 121 otrzymuje brzmienie:

„1. Komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się odpowiednio liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów oraz grup list, z uwzględnieniem art. 118 ust. 3;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawień, o których mowa w ust. 1, komisja wyborcza ustala wyniki wyborów radnych w okręgach wyborczych.”

11) art. 123 otrzymuje brzmienie:

„1. W wyborach do rady w gminie liczącej powyżej 20000 mieszkańców gminna komisja wyborcza, na podstawie zestawienia, o którym mowa w art. 121, dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów lub grupy list w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list albo grupę list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy lub grupy list,
- 2) każdej liście lub grupie list przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych,
- 3) jeżeli w wyborach uczestniczą grupy list, liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z wchodzących w skład grupy list, dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy w ramach grupy list,
- 4) w przypadku określonym w pkt 3), każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile przypada jej liczb kolejno największych spośród szeregu ilorazów ustalonego w sposób opisany w pkt 3).

2. Jeżeli kilka list lub grup list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a tych list jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy i grupy list w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list lub grup list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę lub grupę list oddano większą liczbą głosów. Jeżeli i te liczby byłyby równe, wówczas o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję. Tryb przeprowadzenia losowania określa Państwowa Komisja Wyborcza.

3. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów w ramach listy. Jeżeli równą liczbę głosów

uprawnijacą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczania nazwisk kandydatów na liście.

12) art. 134 otrzymuje brzmienie:

- „1. W powiatach podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów lub grupy list dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy albo grupy list.
2. W podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali powiatu oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.
3. W przypadku grupy list, o których mowa w ust.1 , uczestniczą grupy list kandydatów tych komitetów wyborczych na których grupy list w skali powiatu oddano co najmniej 10% ważnie oddanych głosów. Warunku określonego w ust. 2 nie stosuje w przypadku grupy list, dla list wchodzących w skład grupy.
4. Jeżeli na grupę list nie oddano łącznie 10 % głosów, wyniki głosowania na listy wchodzące w jej skład ustala się dla każdej z list osobno na zasadach określonych w ust. 2.”

13) w rt.147 ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za nieważny.”

14) art. 150 otrzymuje brzmienie:

„Art. 150. 1. Komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się odpowiednio liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów oraz grupę list, z uwzględnieniem art. 147 ust. 3;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawienia, o którym mowa w ust. 1, komisja wyborcza ustala wyniki wyborów radnych w okręgach wyborczych.”

15) art. 151 otrzymuje brzmienie:

„Art. 151. 1. W wyborach do rady powiatu komisja wyborcza, na podstawie zestawienia, o którym mowa w art. 150 ust. 2, dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów lub grupy list, o których mowa w art. 134 ust. 2, w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1;2;3;4;5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielania między listy lub grupy list;
 - 2) każdej liście lub grupie list przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych;
 - 3) jeżeli w wyborach uczestniczą grupy list, liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z wchodzących w skład grupy list, dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielania między listy w ramach grupy list;
 - 4) w przypadku określonym w pkt 3), każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile przypada jej liczb kolejno największych spośród szeregu ilorazów ustalonego w sposób opisany w pkt 3).
2. Jeżeli kilka list lub grup list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list lub grup list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielania, pierwszeństwo mają listy i grupy list w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list lub grup list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę lub grupę list oddano większą liczbę głosów. Jeżeli i te liczby byłyby równe, wówczas o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję. Tryb przeprowadzenia losowania określa Państwowa Komisja Wyborcza.
3. Mandaty przypadające każdej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów w ramach listy.
4. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście.”

13) art. 162 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 162. 1. W województwie podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów lub grupy list dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy albo grupy list.
2. W podziale mandatów, o którym mowa w ust. 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali województwa oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.
3. W przypadku grupy list, o których mowa w ust.1, uczestniczą grupy list kandydatów tych komitetów wyborczych na których grupy list w skali województwa oddano co najmniej 10% ważnie oddanych głosów. Warunku określonego w ust. 2 nie stosuje w przypadku grupy list, dla list wchodzących w skład grupy.
4. Jeżeli na grupę list nie oddano łącznie 10 % głosów, wyniki głosowania na listy wchodzące w jej skład ustala się dla każdej z list osobno na zasadach określonych w ust. 2.”.

14) w art.173 ust.2 otrzymuje brzmienie:

„ Jeżeli znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie przy nazwisku kandydata z jednej tylko listy w sytuacji określonej w art. 113 ust. 2, głos uznaje się za nieważny.”

15) art. 176 otrzymuje brzmienie:

„1. Powiatowa komisja wyborcza, na podstawie otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych protokołów głosowania w obwodach w wyborach do sejmików województw, ustala wyniki głosowania na poszczególne listy kandydatów oraz grupy list i sporządza, w trzech egzemplarzach, protokół wyników głosowania na obszarze powiatu.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów oraz grupę list, z uwzględnieniem art. 173 ust. 2;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

4. Przy ustalaniu wyników mogą być obecni pełnomocnicy.

5. Przepisy art. 124 ust. 5 i 6, art. 125 i 126 stosuje się odpowiednio.”

16) art. 178 otrzymuje brzmienie:

„1. Na podstawie protokołów wyników głosowania na obszarze powiatu wojewódzka komisja wyborcza sporządza zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym na poszczególne listy kandydatów oraz grupy list, na urzędowym formularzu, w trzech egzemplarzach.

2. W zestawieniu wymienia się liczby:

- 1) osób uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) oddanych kart do głosowania;
- 4) kart nieważnych;
- 5) kart ważnych;
- 6) głosów nieważnych, z podaniem przyczyny ich nieważności;
- 7) głosów ważnie oddanych na każdą z list kandydatów oraz grup list, z uwzględnieniem art. 173 ust. 2;
- 8) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów z każdej z list.

3. Na podstawie zestawień, o których mowa w ust. 2, wojewódzka komisja wyborcza dokonuje podziału mandatów w każdym okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów oraz grupy list, o których mowa w art. 162 ust. 2, w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z list albo grupę list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy;
- 2) każdej liście albo grupie list przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada jej liczb kolejno największych;
- 3) jeżeli w wyborach uczestniczą grupy list, liczbę głosów ważnie oddanych na każdą z wchodzących w skład grupy list, dzieli się kolejno przez 1; 2; 3; 4; 5 i dalsze kolejne liczby, aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między listy w ramach grupy list;
- 4) w przypadku określonym w pkt 3), każdej liście przyznaje się tyle mandatów, ile przypada jej liczb kolejno największych spośród szeregu ilorazów ustalonego w sposób opisany w pkt 3).

4. Jeżeli kilka list uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany wyżej sposób, a list tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają listy w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwie lub więcej list oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów głosowania, w których na daną listę oddano większą liczbę głosów.

5. Mandaty przypadające danej liście kandydatów uzyskują kandydaci w kolejności wynikającej z otrzymanej liczby głosów.

6. Jeżeli równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu otrzymało dwóch lub więcej kandydatów z danej listy, o wyborze rozstrzyga kolejność umieszczenia nazwisk kandydatów na liście. W przypadku gdy kolejność na liście była ustalona zgodnie z porządkiem alfabetycznym, o uzyskaniu mandatu rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez wojewódzką komisję wyborczą w obecności pełnomocników.

17) po art. 202 k dodaje się art. 202 l o następującym brzmieniu:

art. 202 l.1. Członek organu wyborczego, który podczas dokonywania czynności rejestracji list wyborczych, dopuszcza do użycia w nazwie komitetu wyborczego, z naruszeniem art. 64g ust. 5 :

- 1) nazwy innego komitetu wyborczego,
- 2) skrótu nazwy innego komitetu wyborczego,

podlega karze grzywny.

2. Jeżeli czyn określony w ust. 1 popełniono na szkodę partii politycznej albo grupy wyborców mającej reprezentację w Sejmie w formie klubu i koła, sprawca podlega karze grzywny od 2000 zł do 50 000 zł.”

18) art. 203 otrzymuje brzmienie:

„Art. 203. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 199, art. 199a, art. 199b, art. 201, art. 202, art. 202d, art. 202f i 202l ust.1 stosuje się przepisy kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia”.

Art. 2

W ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta (Dz.U. z 2002 r., Nr 113, poz. 984, z późniejszymi zmianami) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Prawo wybieralności przysługuje osobie mającej prawo wybierania rady gminy”.

2. Nie mają prawa wybierania osoby:

- 1) karane za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego
- 2) wobec których wydano wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego, ściganego z oskarżenia publicznego.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (jedn. tekst. Dz. U. z 2003 r., Nr 159, poz. 1547, z późniejszymi zmianami) oraz o zmianie ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta (Dz.U. z 2002 r., Nr 113, poz. 984, z późniejszymi zmianami) wprowadza zmiany w zakresie sposobu ustalania wyników wyborów, ochrony nazw komitetów wyborczych zasady niepołączalności oraz biernego prawa wyborczego.

Zasadniczą, proponowaną przez wnioskodawców, zmianą jest wprowadzenie do polskiego systemu wyborczego instytucji grupy list. Proponowany nowy art. 64^l ordynacji przewiduje, że dwa lub więcej komitetów wyborczych mogą zawrzeć umowę o wspólnym podziale mandatów (utworzeniu grupy list). Utworzenie tej grupy będzie możliwe w wyborach do sejmików województw, rad powiatów oraz rad gmin liczących ponad 20 000 mieszkańców. Nowa instytucja nie obejmie gmin mniejszych, gdyż w stosunku do nich ustawodawca przewidział ustalanie wyników wyborów w systemie większościowym.

W wyniku wprowadzenia instytucji grupy list, dla każdej grupy będzie obliczana łączna liczba mandatów w okręgu wyborczym. W miastach na prawach powiatu, powiatach i województwach warunkiem uczestniczenia w podziale mandatów będzie uzyskanie przez grupę list, co najmniej 10 % ważnie oddanych głosów w skali miasta (powiatu, województwa). Jeżeli grupa list nie uzyska 10 %, wyniki liczy się osobno dla każdej listy (przy uwzględnieniu wymogu przekroczenia 5 % progu). Następnie zostanie przeprowadzony podział mandatów między poszczególne komitety będące stronami umowy. Podział mandatów między poszczególne listy w ramach grupy będzie przeprowadzany metodą d'Hondta. Po ustaleniu liczby mandatów przypadających poszczególnym listom nastąpi obsadzenie mandatów, w kolejności zdobytych głosów.

Zasadniczym celem proponowanej nowelizacji jest stworzenie warunków do zgodnego współdziałania różnych ugrupowań dla dobra społeczności regionalnych i lokalnych. Nie ulega wątpliwości, że samorząd posiada swoją specyfikę i w mniejszym

stopniu są tam widoczne spory i podziały charakterystyczne dla parlamentu. Doświadczenie uczy, że w wielu samorządach dochodzi do zgodnego współdziałania partii politycznych i środowisk, które reprezentują nierzadko odległe poglądy polityczne. Ponadto, nowelizacja przyczyni się do powstawania stabilnej większości w sejmikach i radach, gdyż proponowane zmiany, w połączeniu z zasadą obliczania głosów metodą d'Hondta, będą sprzyjały jedności sił politycznych. Należy zaznaczyć, że w obecnym stanie prawnym nie jest możliwa koalicja wyborcza partii i grupy (stowarzyszenia) wyborców, w wyborach do rad gmin i powiatów.

Proponowana nowelizacja umożliwi również uzyskanie mandatu „lokalnym liderom”, osobom zasłużonym dla społeczności lokalnej lub regionalnej, startującym z list mających mniejsze poparcie.

Drugim zasadniczym elementem proponowanej nowelizacji jest wprowadzenie dodatkowej ochrony nazw komitetów wyborczych. Nowe brzmienie art. 64g ust. 4 i 5 wprowadza nakaz nadawania komitetom wyborczym nazw odpowiednio odróżniających je od innych komitetów. Wprowadzenie tych przepisów wydaje się konieczne, gdyż dotychczasowe doświadczenie pokazuje, że ochrona przyznana przepisami prawa cywilnego nie jest wystarczająca. Aby zapewnić skuteczne wykonywanie nowego art. 64g, wnioskodawcy proponują wprowadzenie przepisu karnego art. 202l, który penalizuje wprowadzanie w błąd co do oznaczenia komitetu wyborczego, w szczególności poprzez użycie nazwy innego komitetu wyborczego. Czyn ten będzie traktowany w typie podstawowym jako wykroczenie. Typ kwalifikowany, polegający na popełnieniu czynu na szkodę partii politycznej albo grupy wyborców reprezentowanej w Sejmie, będzie traktowany jako występki. Zaostrzona odpowiedzialność jest uzasadniona faktem, że osoby podszywające się pod ugrupowania cieszące się największym poparciem, najłatwiej wykorzystują brak dostatecznej orientacji wśród wyborców.

Trzecim istotnym elementem nowelizacji są zmiany w zakresie biernego prawa wyborczego osób karanych sędownie oraz zasady niepołączalności. Projekt pozbawia biernego prawa wyborczego do organów stanowiących i wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego osoby skazane za przestępstwa umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego. Nowe rozwiązanie uzupełnia obecnie obowiązujące regulacje, przewidujące wygaśnięcie mandatu radnych, skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne. Projektodawcy chcą wyeliminować sytuacje, w których osoby skazane tracą mandat, ale mogą być wybrane do rad kolejnych kadencji. W ocenie wnioskodawców, ochrona demokratycznego państwa prawa wymaga wprowadzenia powyższych ograniczeń po to, aby obywatele reprezentowały osoby godne zaufania.

Ponadto, projekt wprowadza zakaz kandydowania na stanowiska radnych posłom i senatorom. Sankcją za naruszenie tego zakazu będzie wygaśnięcie mandatu posła (senatora). W ocenie wnioskodawców, zmiana taka jest konieczna, gdyż przyczyni się do ograniczenia negatywnego zjawiska kandydowania do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przez parlamentarzystów, którzy biorą udział w wyborach tylko po to, aby zwiększyć wynik swojej listy, nie mając zamiaru objęcia mandatu radnego. Wydaje się, że taka praktyka stanowi poważne naruszenie zaufania wyborców, dlatego interwencja ustawodawcy wydaje się konieczna. Projekt nie wywołuje skutków finansowych dla budżetu Państwa ani dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektu nie jest regulowany prawem Unii Europejskiej.

Z powyższych względów wnioskodawcy uważają uchwalenie załączonego projektu ustawy za zasadne.

BAS-WAEM-1709/06

Warszawa, 18 lipca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta¹ (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Skwierczyński) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z 2003 r. Nr 23, poz. 337, z 2004 Nr 12, poz. 182, z 2005 r. Nr 16 poz. 263, Nr 42 poz. 556, Nr 66 poz. 912, Nr 76, poz. 1062, z 2006 r. Nr 15, poz. 194) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, ze zmianami). Proponowana zmiana dotyczy m.in. składu komisji wyborczej, zasad nadawania nazw komitetom wyborczym, wprowadzenia instytucji „grupy list wyborczych” i systemu podziału mandatów w tych przypadkach, oceny ważności oddanych głosów.

Artykuł 1 punkt 1 projektu przytacza brzmienie art. 7 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Zwrócić należy uwagę, że art. 7 w identycznym brzmieniu jest już w ustawie obowiązującej (został wprowadzony ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 102, poz. 1055), z tym że

BIURO ANALIZ SEJMOWYCH KANCELARII SEJMU
00-441 Warszawa, ul. Zagórnia 3, tel. (48-22) 621 09 71, (48-22) 694 17 27, fax (48-44) 694 18 65

Niniejszy tekst jest wyłącznie opinią, sporządzoną w Biurze Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu, na użytek wewnętrzny w Sejmie i Kancelarii Sejmu; nie stanowi obowiązującej wykładni prawa.

ma zastosowanie do kadencji następujących po kadencji trwającej w dniu 1 maja 2005 r., a więc od dnia 30 października 2006 r. Skutki prawne uchwalenia proponowanej ustawy będą więc uzależnione od daty jej uchwalenia i daty ogłoszenia – zgodnie z projektem ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia. Jeśli proponowana ustawa wejdzie w życie przed dniem 30 października 2006 r., przepis art. 7 ust. 3 będzie obowiązywał przed tą datą (z dniem ogłoszenia).

Podobne konsekwencje należy mieć na względzie w odniesieniu do art. 2 projektu – zmiany art. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zmianami). Z dniem 30 października 2006 r. zastosowanie ma nowe brzmienie przepisu art. 3 ust. 1 (zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw), ponadto w tym dniu wchodzi w życie nowy przepis art. 3 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (zgodnie z ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 175, poz. 1475).

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej reguluje zagadnienie ordynacji wyborczych do samorządów lokalnych państw członkowskich w wąskim zakresie. Chodzi o zagwarantowanie obywatelowi UE prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa – art. 19 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).

Szczegółowe warunki wykonywania tego prawa zostały określone w dyrektywie Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 368 z 31.12.1994, s. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, s. 12, ze zmianami).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego

Biorąc pod uwagę zakres regulacji prawa UE w dziedzinie określonej treścią projektu ustawy, analizie z punktu widzenia zgodności z prawem UE podlega jedynie art. 1 pkt 1 projektu, a więc art. 7 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.²

Regulacja przewidziana w art. 7 ust. 3 pozbawia prawa wybieralności (biernego prawa wyborczego) obywatela Unii Europejskiej – nie będącego obywatelem polskim i pozbawionego prawa wybieralności w państwie członkowskim UE, którego jest obywatelem.

Art. 5 ust. 1 dyrektywy Rady 94/80/WE zezwala państwom członkowskim na wprowadzenie zakazu wykonywania prawa kandydowania w wyborach lokalnych wobec każdego obywatela Unii, którego w wyniku odrębnego wyroku albo orzeczenia wydanego na gruncie prawa karnego lub cywilnego państwa jego pochodzenia, pozbawiono prawa kandydowania w wyborach.

Przepis art. 7 ust. 3 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w brzmieniu przedstawionym w art. 1 pkt 1 projektu jest zgodny z art. 5 ust. 1 dyrektywy Rady 94/80/WE i nie narusza biernego prawa wyborczego gwarantowanego artykułem 19 TWE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta¹ jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Opracował: *Zespół Prawa Europejskiego*

Akceptował: *Dyrektor Biura Analiz Sejmowych*

Michał Królikowski

¹ Tytuł proponowanej ustawy powinien brzmieć: ustawa o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

² Uwagi dotyczące obowiązującego brzmienia art. 7 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw – w punkcie 1. niniejszej opinii.

Biurow Analiz Sejmowych

BAS-WAEM-1710/06

Warszawa, 18 lipca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta¹ (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Skwierczyński) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, ze zmianami). Proponowana zmiana dotyczy m.in.: składu komisji wyborczej, zasad nadawania nazw komitetom wyborczym, wprowadzenia instytucji „grupy list wyborczych” i systemu podziału mandatów w tych przypadkach, oceny ważności oddanych głosów.

Artykuł 1 punkt 1 projektu przytacza brzmienie art. 7 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw. Zwrócić należy uwagę, że art. 7 w identycznym brzmieniu jest w ustawie obowiązującej (został wprowadzony ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 102, poz. 1055), z tym że ma zastosowanie do kadencji następujących po kadencji trwającej w dniu 1 maja 2005 r., a więc od dnia 30 października 2006 r. Skutki prawne uchwalenia proponowanej ustawy będą więc uzależnione od daty jej uchwalenia i daty ogłoszenia – zgodnie z projektem ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia. Jeśli proponowana ustawa wejdzie w życie przed dniem 30 października 2006 r., przepis art. 7 ust. 3 będzie obowiązywał przed tą datą (z dniem ogłoszenia).

BIURO ANALIZ SEJMOWYCH KANCELARII SEJMU

00-44 Warszawa, ul. Zagórska 3, tel. (48-22) 621 09 71, (48-22) 694 7 27, fax (48-44) 694 18 65

Niniejszy tekst jest wyłącznie opinią, sporządzoną w Biurze Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu, na użytek wewnętrzny w Sejmie i Kancelarii Sejmu; nie stanowi obowiązującej wykładni prawa.

Artykuł 2 projektu przewiduje zmianę art. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zmianami). Zmiana dotyczy prawa wybieralności.

Prawo Unii Europejskiej reguluje zagadnienie ordynacji wyborczych do samorządów lokalnych państw członkowskich w wąskim zakresie. Chodzi o zagwarantowanie obywatelowi UE prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa

Przepis art. 7 ust. 3 ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw w brzmieniu przedstawionym w art. 1 pkt 1 projektu jest zgodny z art. 5 ust. 1 dyrektywy Rady 94/80/WE i nie narusza biernego prawa wyborczego gwarantowanego artykułem 19 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Państwo członkowskie wprowadzając taką regulację działa w granicach kompetencji przyznanych przez dyrektywę, można więc uznać, że projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz ustawy z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta¹ jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował:

Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

¹ Tytuł proponowanej ustawy powinien brzmieć: ustawa o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.